

Vurdering og genvurdering af effekten af et indsamlingsforbud på bestemte dagsommerfuglearter

Fagligt notat fra DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi

Dato: 26. juni 2020 | 47

AARHUS
UNIVERSITET

DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI

Datablad

Fagligt notat fra DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi

Titel: Vurdering og genvurdering af effekten af et indsamlingsforbud på bestemte dagsommerfuglearter

Forfattere: Jesper Erenskjold Moeslund¹ og Flemming Helsing²
Institutioner: ¹Aarhus Universitet, Institut for Bioscience & ²Ekstern konsulent

Faglig kommentering: Toke Thomas Høye
Kvalitetssikring, DCE: Jesper R. Fredshavn

Rekvirent: Miljøstyrelsen

Bedes citeret: Moeslund, J.E. & Helsing, F. 2020. Vurdering og genvurdering af effekten af et indsamlingsforbud på bestemte dagsommerfuglearter. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 6 s. – Fagligt notat nr. 2020|47
https://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notatet_2020/N2020_47.pdf

Gengivelse tilladt med tydelig kildeangivelse

Foto forside: Hedepletvinge. Foto: Flemming Helsing

Sideantal: 6

Miljø- og Fødevareministeriet (MFVM) har for nylig sendt et lovforslag om indsamlingsforbud for visse sommerfuglearter i høring. Lovforslaget er baseret på DCE's notat dateret den 12. marts 2020. I notatet angives det, at et regionalt indsamlingsforbud (fx kun for Jylland eller Sjælland og øerne) kan være relevant for visse arter som kun er regionalt sjældne eller truede, mens et nationalt forbud kan være relevant for andre arter.

På baggrund af høringssvarene har Miljøstyrelsen bedt DCE vurdere/genvurdere om et nationalt indsamlingsforbud vil have en positiv effekt på en række danske dagsommerfuglearter.

Generelt er DCE's vurdering at der ikke er fagligt belæg for et nationalt indsamlingsforbud for de arter, hvor et regionalt indsamlingsforbud kunne være relevant. Disse arter har næsten alle relativt store bestande i betragtelige dele af landet, og et indsamlingsforbud vil således ikke i væsentlig grad kunne påvirke bestandene positivt.

Som flere af høringssvarene også fremhæver er det DCE's faglige vurdering at et evt. indsamlingsforbud bør følges af en indsats for at forbedre levestederne for de berørte sommerfuglearter. Uden en sådan indsats vil et indsamlingsforbud kun være relevant for en lille håndfuld arter.

DCE anbefaler at der gives mulighed for dispensation for et evt. indsamlingsforbud, således at indsamling med et videnskabeligt (herunder undervisning) formål kan undtages, så forskning og undervisning der omfatter sommerfugle ikke besværliggøres.

DCE understreger vigtigheden af en revurdering af et evt. indsamlingsforbud efter en periode på højst 10 år idet sommerfuglenes populationer generelt ændrer sig drastisk i disse år.

En positiv effekt af et indsamlingsforbud forudsætter generelt at der foregår en omfattende indsamling. Der foregår pt. ikke omfattende indsamling af dagsommerfugle i Danmark som DCE er bekendt med.

Tablel. Oversigt over de sommerfugle som DCE er blevet bedt om at vurdere/revurdere. I kolonnen *Forklaring* gives en forklaring for DCE's anbefaling (sidste kolonne) af hvorvidt et nationalt indsamlingsforbud kan have en nævneværdig positiv effekt på artens nationale bestand.

Videnskabeligt navn	Dansk navn	Rødlistekategori	Forklaring	Mulig positiv effekt på national bestand?
<i>Agriades optilete</i>	Bølleblåfugl	EN	I notatet fra 12. marts 2020 angiver DCE at det kan være relevant med et regionalt indsamlingsforbud for denne art. Arten er i rivende tilbagegang øst for Storebælt hvor den nu kun findes få steder og en omfattende indsamling vil her kunne bidrage til at accelerere tilbagegangen. I Jylland forekommer arten endnu på en del lokaliteter, men disse er ret små og fragmenterede, og derfor kan et nationalt indsamlingsforbud være relevant, hvis et regionalt (på Sjælland) ikke er en mulighed.	Ja
<i>Aporia crataegi</i>	Sortåret hvidvinge	LC	I notatet fra 12. marts 2020 angiver DCE at det kan være relevant med et regionalt indsamlingsforbud for denne art. Arten er forsvundet fra Sjælland i 1947. Dog er strejfer registreret jævnligt og det vurderes at indsamling i en evt. koloniseringsfase kan have negativ betydning for artens mulighed for etablering øst for Storebælt. Imidlertid er arten almindelig i Jylland og derfor er det ikke relevant med et nationalt indsamlingsforbud.	Nej
<i>Limnitis camilla</i>	Hvid admiral	LC	I notatet fra 12. marts 2020 angiver DCE at det kan være relevant med et regionalt indsamlingsforbud for denne art. Arten ekspanderer sandsynligvis sit nuværende Østdanske udbredelsesområde i disse år, således er enkelte individer registreret i Jylland i nyere tid. Det vurderes at kun en betydelig indsamling, kan have negativ betydning helt lokalt, i forbindelse med en koloniseringsfase vest for Storebælt. Imidlertid er arten vidt udbredt øst for Storebælt og derfor er et nationalt forbud ikke relevant.	Nej
<i>Nymphalis antiopa</i>	Sørgekåbe	LC	Et af høringssvarene foreslår denne art omfattet af et eventuelt indsamlingsforbud. Arten klarer sig ikke godt med det atlantiske vinterklima i Danmark hvorfor hyppigheden fluktuerer og de Danske populationer er sandsynligvis afhængig af regelmæssige tilskud fra Sverige og Østeuropa. Den modtager regelmæssigt tilskud (nogle år ret store tilskud; "Sørgekåbe-år") af individer fra vore nabolande og grundlaget for en vellykket etablering – hvis klimaet fremover bliver mere egnet for arten – synes derfor tilstede, selv hvis der indsamles mange individer. Arten er en dygtig flyver og anses som højmobilitet. Derfor er et nationalt indsamlingsforbud pt. ikke relevant.	Nej
<i>Boloria dia</i>	Violet perlemorsommerfugl	NA	Et af høringssvarene foreslår denne art omfattet af et eventuelt indsamlingsforbud. I skrivende stund anses klimaet i Danmark som uegnet for arten og den har kun i en kortere periode (2003-2006) haft succes med at yngle her og kun ét sted. Hvis klimaet bliver mere egnet fremover, kan et (evt. midlertidigt) indsamlingsforbud i fremtiden være relevant for at lette dens etablering, men for nuværende vurderes det irrelevant med et sådant.	Nej

<i>Argynnis adippe</i>	Skovperlemorsommerfugl	NT	Et af høringssvarene foreslår denne art omfattet af et eventuelt indsamlingsforbud. Arten er en dygtig flyver og spreder sig forholdsvis nemt. Arten er i tilbagegang, og den har flere små lokaliteter, hvor et indsamlingsforbud måske vil kunne påvirke bestanden positivt. Omvendt har den også en del ret store bestande, som næppe påvirkes væsentligt, selv ved en intensiv indsamling, og derfor vurderes et nationalt indsamlingsforbud pt. irrelevant for denne art.	Nej
<i>Argynnis niobe</i>	Klitperlemorsommerfugl	NT	I notatet fra 12. marts 2020 angiver DCE at det måske kan være relevant med et regionalt indsamlingsforbud for denne art. Arten er forsvundet helt fra Sjælland i 1989. Det vurderes derfor at indsamling kan have stor negativ betydning ved evt. reintroduktion eller genindvandring øst for Storebælt. Arten er i stærk tilbagegang i Jylland, men har stadig meget store og individrige metapopulationer, især langs kysterne i Nord- og Vestjylland, så selv en intensiv indsamling af arten vurderes for nuværende ikke at have indflydelse på den samlede danske bestand. Arten er en dygtig flyver og spreder sig forholdsvis nemt. Derfor anses et nationalt indsamlingsforbud pt. for irrelevant.	Nej
<i>Erynnis tages</i>	Gråbåndet bredpande	NT	I notatet fra 12. marts 2020 angiver DCE at det kan være relevant med et regionalt indsamlingsforbud for denne art. Arten har i dag kun én ynglelokalitet (Melby Overdrev) øst for Storebælt og en omfattende indsamling vil her kunne bidrage til at accelerere tilbagegangen. I Jylland er arten gået stærkt tilbage over en meget lang årrække (herunder også i nyere tid, indenfor de sidste 25 år), men den har endnu mange bestande, og derfor vurderes indsamling ikke at kunne påvirke bestanden nævneværdigt. Et nationalt indsamlingsforbud anses således pt. for irrelevant.	Nej
<i>Lycaena hippothoe</i>	Violetrandet ildfugl	NT	I notatet fra 12. marts 2020 angiver DCE at det kan være relevant med et regionalt indsamlingsforbud for denne art. På Sjælland forekommer arten meget lokalt og kun inden for et begrænset antal lokaliteter og den vurderes at være i tilbagegang. Her kan det ikke udelukkes, at en omfattende indsamling kan have en lokal negativ effekt. I Jylland er arten vidt udbredt og forekommer på relativt mange lokaliteter, så på trods af en markant tilbagegang i de senere år, anses et nationalt indsamlingsforbud pt. for irrelevant.	Nej
<i>Boloria aquilonaris</i>	Moseperlemorsommerfugl	VU	I notatet fra 12. marts 2020 angiver DCE at det kan være relevant med et regionalt indsamlingsforbud for denne art. Arten har høj risiko for uddøen på Sjælland og forekommer meget lokal og øst for Storebælt kun inden for et begrænset antal lokaliteter. En omfattende indsamling vil her kunne bidrage til at accelerere tilbagegangen. I Jylland forekommer arten endnu på mange lokaliteter, så på trods af at adskillige af disse er ret små og fragmenterede, anses et nationalt indsamlingsforbud pt. for irrelevant.	Nej
<i>Lycaena tityrus</i>	Sort ildfugl	VU	Arten forekommer meget lokalt inden for et relativt begrænset antal lokaliteter på Falster. Et af høringssvarene påpeger at bestandene her er livskraftige og ikke i tilbagegang. Arten er henført til rødlistekategorien sårbar fordi den forekommer så lokalt, ikke fordi den er i tilbagegang. DCE vurderer derfor, at et nationalt indsamlingsforbud for denne art ikke er relevant.	Nej

<i>Pyrgus armoricanus</i>	Fransk bredpande	EN	Arten forekommer meget lokalt inden for et relativt begrænset antal lokaliteter. Et af høringssvarene påpeger at bestandene her er livskraftige og at arten er under spredning. Arten er ikke henført til rødlistekategorien truet fordi <u>arten i sig selv</u> er i tilbagegang i Danmark, men fordi den forekommer så lokalt, har et lille forekomst/udbredelsesareal og dens <u>habitat generelt</u> er i tilbagegang. DCE vurderer derfor, at et nationalt indsamlingsforbud for denne art ikke er relevant.	Nej
---------------------------	------------------	----	---	-----